

Stockholm 12 Juni 2025

Remissvar av betänkandet DS 2025:9 Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (U2025/00797)

Sammanfattning av Sveriges Skolledares synpunkter

Sveriges Skolledare välkomnar att utredaren tydliggör att rektor inte kan hållas ansvarig för vad som sker på nätet utanför skolans kontroll. Det är positivt att utredningen tar fasta på rektorers och lärares behov av tydliga ramar för att skapa trygghet och studiero.

Samtidigt ser vi några brister i utredningens förslag. Det saknas vetenskapligt stöd för att ett nationellt mobilförbud leder till förbättrade skolresultat eller ökad studiero, vilket även utredaren konstaterar. Insamling och utlämning av mobiltelefoner kan därutöver leda till en stor administrativ börda på större skolor eller skolor med utspridda skolbyggnader.

Att över 80 procent av skolor redan idag tillämpar daglig insamling visar att nuvarande lagstiftning fungerar, inte att en ny reglering behövs. Förbundet anser att ett förbud visserligen kan vara motiverat i grundskolans, sameskolans och anpassade grundskolans låg- och mellanstadium, i fritidshemmet och i specialskolan. Men förbundet anser däremot att för högstadiet kan den redan existerade formuleringen om möjlighet för rektor att besluta om förbud fortsatt ligga fast. Detta för att ett nationellt förbud även för högstadiet riskerar att öka konfliktnivåerna, skapa arbetsmiljöproblem och leda till en oproportionerlig administrativ börda.

Vi ser också risker med att frågan om social samvaro felaktigt kopplas till förbudet. Ett mobilförbud ersätter inte behovet av aktivt relationsskapande arbete i skolan. För att uppnå det krävs arbete för en inkluderande och relationellt stark skolmiljö, vilket inte regleras i detta förslag.

Konsekvenser

Konsekvensbeskrivningen underskattar i hög grad de administrativa och praktiska följderna för skolledare och lärare. Utredaren konstaterar att administrationen inte kommer innebära extra kostnader för rektor, men

förbundet anser att utredaren då missar att beakta att skolledare kommer behöva lägga arbetstid på att ta fram och implementera skriftliga rutiner, organisera säker förvaring samt ansvara för insamling och återlämning. Detta är arbetsuppgifter som tar tid från annat i rektorns uppdrag. Dessutom lägger de flesta utredningar som nyligen presenterats stort ansvar på rektorer, vilket innebär att detta inte kommer att vara den enda frågan rektorer kommer behöva lägga utökad arbetstid på.

För skolor med många elever, flera byggnader, undervisning i externa lokaler, som saknar egen matsal eller har låg personaltäthet riskerar detta leda till arbetsmiljöproblem och minskad tid för kärnuppdraget för såväl lärare som rektorer. Exempelvis kan utlämning och inlämning av mobiltelefoner försvåras när elever behöver åka kommunal trafik till en idrottshall i en annan del av orten där de behöver telefonen för att exempelvis visa biljett. Och om skolan saknar en egen skolmatsal kan eleverna behöva sin telefon för att betala för lunch. Att fritidshemmet ska administrera utlämning av mobiltelefoner vid skoldagens slut kan också innebära utmaningar, då personaltätheten generellt är låg på fritidshemmet och att det i slutet av dagen kan vara en ensam pedagog som ansvarar för samtliga elever. Finns telefonerna i en annan del av skolan kan barnen riskera lämnas oövervakade varje gång personalen måste gå och hämta en telefon till ett barn som ska hem.

Det görs ett antagande i utredningen om att cirka 50 procent av en lärartjänst per kommun kan avsättas för detta arbete, utan diskussion om huruvida detta är lärarnas ansvar över huvud taget. Det finns således en risk att arbetet hamnar på redan hårt belastad yrkeskår utan att kompensation sker.

Vidare är finansieringen oklar. Medel föreslås fördelas via det generella statsbidraget till kommunerna utan öronmärkning, vilket riskerar att pengarna inte når skolorna. Utredningen föreslår 15 miljoner i engångsmedel för säkerhetsskåp och 100 miljoner årligen i löpande personalkostnader – men förslaget saknar analys av hur detta ska fördelas rättvist mellan skolor med olika förutsättningar.

Slutligen saknas en diskussion om hur regleringen påverkar elever med behov av distansundervisning som särskilt stöd. Det kommer vara omöjligt för skolan att säkerställa att dessa elever inte använder sina telefoner under skoldagen.

Övergripande synpunkter

5.5.1 Ett nationellt mobilförbud och bestämmelsens placering i skollagen

Förslag: ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen

.

Sveriges Skolledare delar delvis utredarens bedömning att en bestämmelse om nationellt mobilförbud bör införas i 5 kap. 4 d § skollagen. Förbundet anser att ett nationellt mobilförbud ska införas i skolans, anpassade skolans och sameskolans årskurs F-6, specialskolan samt fritidshemmet, men att nuvarande formulering i 5 kap. 4 d § skollagen fortsatt bör gälla för högstadiet; det vill säga en frivillig möjlighet för rektor att besluta om mobilförbud hela dagen.

Förbundet vill särskilt lyfta att gällande regelverk redan ger skolledare mandat att fatta beslut om mobilförbud under hela skoldagen. Det finns alltså redan rättslig möjlighet att reglera detta lokalt och det är väl etablerat i praktiken. Drygt 80 procent av grundskolorna tillämpar i dag daglig insamling av elevers mobiltelefoner, enligt utredarens undersökning. Det är därför tveksamt om en nationell reglering är nödvändig, särskilt för högstadiet där utredaren själv bedömer att genomförandet kommer att innebära störst utmaningar.

Förbundet står bakom formuleringen om att kunna göra undantag från reglerna för elever som har behov av det. Detta är särskilt viktigt i specialskolan samt anpassade skolan då det är en övervikt av elever i behov av anpassningar och extra stöd.

5.5.2 Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet

Förslag: Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna – förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan – samt fritidshemmet.

Sveriges Skolledare instämmer delvis i utredares förslag om ett nationellt mobilförbud och anser att ett nationellt mobilförbud ska införas i grundskolans, anpassade skolans och sameskolans årskurs F-6, specialskolan samt fritidshemmet, men att nuvarande formulering i 5 kap. 4 d § skollagen fortsatt bör gälla för högstadiet; det vill säga en frivillig möjlighet för rektor att besluta om mobilförbud hela dagen.

5.5.3 Endast elevers mobiltelefoner ska omfattas av ett nationellt mobilförbud

Förslag: Utöver vad som anges i 5 kap 4 b § skollagen, ska elevernas mobiltelefoner samlas in vid varje skoldags början. Mobiltelefonerna ska återlämnas senast vid skoldagens slut. Rektor får besluta att även annan elektronisk kommunikationsutrustning än elevernas mobiltelefoner ska samlas in vid varje skoldags början och återlämnas senast vid skoldagens slut.

Rektorns beslut får avse högst ett år i taget.

Bedömning: i övrig saknas behov av att förtydliga det befintliga regelverket när det gäller vilken utrustning som avses.

Sveriges Skolledare vill särskilt betona att den snabba teknikutveckling som pågår kommer kräva nya överväganden om mobilförbudet. Flertalet unga har idag smarta klockor med flera funktioner som även telefoner har. Så kallade

”wearables” blir också allt vanligare, och det är inte långt borta innan flertalet elever kommer äga ett par smarta glasögon som inte bara innehåller en mängd tekniska funktioner, utan även kan fungera som vanliga slipade glasögon. Sådan hårdvara kan komma att förändra förutsättningarna för ett mobilförbud. Sveriges Skolledare håller därför med utredningen om att det är klokt att låta lagstiftningen vara teknikneutral utöver mobiltelefoner.

Förbundet har inget att invända mot att beslutet ska gälla för ett år i taget och att det ska förtydligas att det är elevers telefoner eller annan teknisk utrustning som avses.

Förbundet har inte heller något att invända mot att hänvisningen till 5 kap. 4 d § skollagen om möjligheten att omhänderta mobiltelefoner eller annan teknisk utrustning ska kvarstå.

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever

Förslag: rektor eller lärare ska få göra undantag från insamling för sådan användning av mobiler och annan elektronik som avses i 5 kap 4d § skollagen eller för en enskild elev om det finns särskilda skäl.

Förbundet har inget att invända mot förslaget och vill särskilt betona att vi instämmer i utredarens bedömning att lärares och rektorers autonomi och möjligheter att göra professionella bedömningar av behovet av pedagogisk användning av mobiltelefoner i undervisningen väger tyngre än ett absolut mobilförbud.

Förbundet instämmer också i utredarens bedömning att undantag från mobilförbudet för särskilda skäl ska fattas av rektor i samråd med elevhälsan och att det ska finnas utrymme för lärare att på egen hand besluta om helt tillfälliga undantag.

5.5.5 Skolans ansvar för omhändertagna mobiltelefoner

Bedömning: Det framgår av allmänna rättsprinciper att skolan ansvarar för elevernas mobiltelefoner och andra digitala enheter som skolan omhändertar i förebyggande syfte.

Sveriges Skolledare instämmer i utredarens bedömning att skolan ansvarar för elevernas mobiltelefoner och andra digitala enheter, men vill särskilt betona att det måste säkerställas att det finns tillräckliga budgetmässiga och personella resurser för omhändertagande och förvaring av elevers mobiltelefoner.

5.5.6 Rektors ansvar att besluta om skriftliga rutiner och förslagets förhållande till skol-/ordningsreglerna

Bedömning: Det framgår av nuvarande 5 kap 4d § skollagen att rektorn ansvarar för att besluta om skriftliga rutiner för omhändertagande i

förebyggande syfte av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Någon ytterligare förtydligande reglering bedöms inte nödvändig. De skriftliga rutinerna hanteras med fördel inom ramen för arbetet med skolans skol-/ordningsregler, i syfte att förankra rutinerna hos personal, elever och vårdnadshavare

Sveriges Skolledare delar bedömningen att någon ytterligare reglering gällande rektors ansvar för att besluta om skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning inte är nödvändig. Enligt vår uppfattning hanteras dessa frågor bäst inom ramen för skolans egna skol-/ordningsregler, i nära samverkan med personal, elever och vårdnadshavare.

Vi vill samtidigt understryka vikten av att lagstiftning inte detaljstyr skolans arbete på ett sätt som riskerar att förminska det professionella utrymmet för skolledare och lärare. För att skapa verklig trygghet och studiero krävs ett förankrat och gemensamt arbete i varje skola, inte nödvändigtvis fler centralt fastställda rutiner.

5.5.7 Möjligheterna till omhändertagande av mobiltelefoner i reaktivt syfte bör inte utökas

Bedömning: Det saknas behov av att föreslå ytterligare eller förtydligande möjligheter till omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i reaktivt syfte, i de fall en elev inte följer bestämmelserna om insamling. Nuvarande regelverk på området, jämte de förtydliganden i skollagen som föreslås i betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan SOU 2025:08, är tillräckligt tydligt samt såväl ändamålsenligt som proportionerligt.

Sveriges Skolledare instämmer i utredningens bedömning att det saknas behov av att föreslå ytterligare eller förtydligande möjligheter till omhändertagande i reaktivt syfte i de fall en elev inte följer bestämmelserna om insamling.

5.5.8 Avvägningar avseende integritetsaspekter

Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud utgör inte något intrång i elevernas personliga integritet

Sveriges Skolledare instämmer i utredarens bedömning om att ett nationellt mobilförbud inte utgör något intrång i elevernas personliga integritet.

5.5.9 Förslaget är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter samt skolans uppdrag om digital kompetens

Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud är förenligt med de grundläggande fri- och rättigheterna samt skolans uppdrag att ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens.

Sveriges Skolledare instämmer i utredningens bedömning om att ett nationellt mobilförbud är förenligt med de grundläggande fri- och rättigheterna samt skolans uppdrag att ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens.

6. Ikraftträdande

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026

Sveriges Skolledare har inget att invända mot utredarens förslag om ikraftträdande.

Ann-Charlotte Gavelin Rydman
Förbundsordförande
Sveriges Skolledare

Linnéa Plöen Casterud
Föredragande
Sveriges Skolledare

